

ՊԻ ԿԱ ԷՖ ԱՌԻԴԻՏ ՍԵՐՎԻՍ ՍՊԸ

PKF

«ԱԳՐՈՒԽՈՒԹՅԱՆ ԼՎԿ» ՍՊԸ

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ

ԱՆԿԱԽ ԱՌԻԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

2020թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ

ԱՆԿԱՆ ԱՌՈՂԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազրոլիզինգ Լիզինգային Վարկային Կազմակերպություն» ՍՊԸ մասնակիցներին

ԿԱՐԾԻՔ

Մեր կողմից իրականացվել է «Ազրոլիզինգ ԼՎԿ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ձանդաղագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

ԿԱՐԾԻՔԻ ԸՆԹՁԵՐ

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Լիզ ստանդարտներից ըլնալ մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրը) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

ԱՅՆ ՀԱՆՎԱՄԱՆՔ

Ընկերության 31.12.2019թ.-ի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որը 24.06.2020թ.-ին արտահայտել է չմասփոխված կարծիք:

ՊԻ ԿԱ ԷՖ ԱՌՈՒԴԻՏ ՍԵՐՎԻՍ ՍՊԸ

ՊԵՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ և ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՕՊԿԱՆԵՐՈՒՄ ՆԵՐԳՐԱՎԱԾՑ ԱՆՁԱՆՑ
ՊԱՏԱՍՏԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ընկերության ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀԱՄՆ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից: Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, անընդհատ գործելուն առնչվող հարցերը բացահայտելու (եթե կիրառելի է), ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի որ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Ընկերությունը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օդակներում ներգրավված անձից պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

ԱՌՈՒԴԻՏ ՊԱՏԱՍՏԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌՈՒԴԻՏԻ ՀԱՄԱՐ

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն , որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՆ-ների համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցված կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրնաց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՆ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք պմաննագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

ՊԻ ԿԱ ԷՅ ԱՌՒԴԻՏ ՍԵՐՎԻՍ ՍՊԸ

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Ընկերության ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև ղեկավարության կատարված հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ասպացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Ընկերության անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ասպացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Ընկերությունը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Ք. Երևան- 22.06.2021թ.

ՊԻ ԿԱ ԷՅ ԱՌՒԴԻՏ ՍԵՐՎԻՍ ՍՊԸ

Տնօրեն՝

Որակավորված աուդիտոր

Գոռ Դավթյան

Գայանե Թովմասյան

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	2
2. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ	3
3. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ	4
4. ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ԱՍԻՆ	5
5. ՏԱՐԵԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	6

**ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
31 դեկտեմբերի 2020թ.**

(Հազար ՀՀ դրամ)

	Ման.	2020թ.	2019թ.
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ		176,100	127,769
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր		(41,683)	(27,911)
ԶՈՒՏ ՏՈՎՈՍԱՅԻՆ ԵԿԱՄՈՒՏ	4	134,417	99,858
Այլ գործառնական եկամուտներ	5	13,434	10,350
Արտարժույթային գործադրներից կրած զուտ վնաս		27,424	(1,843)
ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏ		175,275	108,365
Վարկերից և այլ փոխառվածություններից առաջացած կորուստներ	6	(7,075)	(23,989)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	7	(27,002)	(23,063)
Վարչական և այլ ծախսեր	8	(16,116)	(10,864)
ՇԱՀՈՒՅԹ ՄԻՆՉԵՎ ՀԱՐԿՈՒՄԸ		125,082	50,449
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	9	(17,847)	(11,164)
ՇԱՀՈՒՅԹ ՀԱՐԿՈՒՄԻՑ ՀԵՏՈ		107,235	39,285
Այլ համապարփակ եկամուտ		-	-
ԸՆԴՀԱՆՆԸ ՏԱՐԿԱ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ		107,235	39,285

Առյուծ ֆինանսական հաշվետվությունները ընդունվել և հաստատվել են Ընկերության ղեկավարության կողմից 21.06.2021թ.

«Ագրոլիզինգ ԼՎԿ» ՍՊԸ
Գործադիր տնօրենն՝

Արամ Մխիթարյան

Գլխավոր հաշվապահ՝

Մարիամ Գազազյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ
31 դեկտեմբերի 2020թ.

(Հազար ՀՀ դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

	Շան.	2020թ.	2019թ.
Ակտիվներ			
Պրոնական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10	2,420	2,202
Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և փոխառություններ	11	1,418,943	843,725
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	12	1,194	679
Օգտագործման իրավունքով ակտիվներ	12	18,260	20,811
Հետաձգված հարկային ակտիվ		2,333	5,724
Այլ ակտիվներ		8,690	1,686
Ընդամենը՝ ԱԿՏԻՎՆԵՐ		1,451,840	874,827
Պարտավորություններ			
Ներգրավված վարկեր և փոխառություններ	13	1,041,148	582,859
Վարձակալության գծով պարտավորություն	14	19,984	21,654
Նստույթահարկի գծով պարտավորություն	15	9,604	5,318
Այլ պարտավորություններ	16	23,211	14,338
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		1,093,947	624,169
Սեփական Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	17	200,000	200,000
Գլխավոր պահուստ		16,824	14,582
Կուտակված շահույթ (վնաս)		141,069	36,076
Ընդամենը՝ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		357,893	250,658
Ընդամենը՝ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ և ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ		1,451,840	874,827

«Ագրոլիզինգ ԼՎԿ» ՍՊԸ
 Գործադիր տնօրեն

Արամ Մխիթարյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մարիամ Գազազյան

**ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ ՓՈՓՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
 31 դեկտեմբերի 2020թ.**

(Հազար ՀՀ դրամ)	Կանոնադրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիված շահույթ/ վնաս	Ընդամենը
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2019թ.	177,559	12,922	29,951	220,431
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք			39,285	177,850
Գործարքներ մասնակիցների հետ Կապիտալի համալրում	22,441			22,441
Շահութաբաժիններ Մասհանումներ գլխավոր պահուստին		1,660	(1,660)	
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2019թ.	200,000	14,582	36,076	250,658
Մնացորդն առ 01 հունվարի 2020թ.	200,000	14,582	36,076	250,658
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	107,235	107,234
Գործարքներ մասնակիցների հետ	-	-	-	-
Շահութաբաժիններ Մասհանումներ գլխավոր պահուստին	-	2,242	(2,242)	-
Մնացորդն առ 31 դեկտեմբերի 2020թ.	200,000	16,824	141,069	357,893

«Ագրոլիզիկ» ԼՎԿ «ՍՊԸ»
 Գործադիր տնօրեն

Արամ Մուսեֆարյան

Գլխավոր հաշվապահ

Սարիան Գալստյան

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀՈՍՔԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

31 դեկտեմբերի 2020թ.

(Հազար ՀՀ դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից

	2020 թ.	2019 թ. (վերանորոգյալ)
Ստացված տոկոսներ	154,959	112,052
Վճարված տոկոսներ	(36,138)	(19,232)
Կորուստների վերականգնում	23,483	30,186
Ստացված զուտ կոմիսիոն գումարներ	13,275	8,368
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(19,058)	(15,515)
Այլ վարչական ծախսեր	(7,595)	(7,696)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները Տեղաբաշխված միջոցների նվազում (ավելացում)	128,926	108,163
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(507,414)	(357,934)
Ներգրավված միջոցների ավելացում(նվազում)	14,265	(12,080)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ գործառնական գործունեությունից	(18,853)	(8,123)
Ձուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(383,076)	(269,974)
Վճարված շահութահարկ	(10,169)	(10,040)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(393,245)	(280,014)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(1,631)	(705)
Հիմնական միջոցների օտարում	184	63
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից		
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(1,447)	(642)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		
Կանոնադրական կապիտալի համալրում		22,441
Վճարված շահարժիններ	-	-
Բանկերից ստացված վարկերի ավելացում	20,696	12,423
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում	373,990	244,555
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	394,686	279,419
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(6)	(1,237)
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	224	12
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	2,202	3,427
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	2,420	2,202

«Ազրոյիզինգ ԼՎԿ» ՍՊԸ

Գործադիր տնօրեն՝

Արամ Այսիսարյան

Գլխավոր հաշվապահ՝

Մարիա Դազազյան

ՏԱՐԵԿԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿՈՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

«ԱԳՐՈՒԼԻԶԻՆԳ լիզինգային վաճառքային կազմակերպություն» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է 04.08.99թ. ին «ԱԳՐՈՒԼԻԶԻՆԳ» ՍՊԸ Ֆիրմային անվանմամբ: 26.08.2003թ-ի թիվ 299Ա որոշմամբ «ԱԳՐՈՒԼԻԶԻՆԳ» ՍՊԸ-ն գրանցվել և լիցենզավորվել է որպես «ԱԳՐՈՒԼԻԶԻՆԳ ԼԿԿ» ՍՊԸ-ի: Ընկերության գործունեության հիմնական նպատակն է վարկավորման և ֆինանսական վարձակալության միջոցով ՀՀ գյուղատնտեսության և սննդի արդյունաբերության ոլորտում փոքր և միջին թիվների խթանումը: Ընկերությունն իր գործունեությունն իրականացնում է միայն ՀՀ-ում:

Ընկերության միակ մասնակիցը ևաբենիկ Վարդանյանն է, որին պատկանում է 100% բաժնեմասը: Ընկերության հիմնական ֆինանսախորանա արդյունքներն են միջազգային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունները, բանկերից ստացված վարկերը, ինչպես նաև թափեռեռեռից ստացված փոխառությունները:

Ընկերության գրասենյակը գտնվում է ՀՀ, Երևան քաղաքի Ազատության 1/21, 39 տարածք հասցեում:

Ընկերության աշխատակիցների միջին թվաքանակը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա տվյալներով կազմել է 8 մարդ (2019թ՝ 8 մարդ):

2. ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՏՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ

2.1 ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների հարորդի (ՀՀԱՄՍ) կողմից մշակված և հրապարակված ֆինանսական Հաշվետվությունների Ներկայացման Միջազգային Ստանդարտների (ՖՀՆՍՍ) և ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի (ՖՀԱՄԿ) կողմից թողարկված Մեկնաբանությունների համաձայն: Համեմատական տեղեկատվությունը և ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Ընկերության ֆինանսական գործունեության արդյունքները և դրամական հոսքերը 31.12.2020թ. ավարտված տարվա համար:

2.2 ՉԱՓՄԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ Ըստից/վնասով վերապահվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ակտիվների համար, ըստանդարտներ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

2.3 ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԿ և ՆԵՐՎԱՅԱՏՄԱՆ ԱՐՓՈՒՅԹ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է, որը հանդիսանում է Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթը և սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ընկերության ֆունկցիոնալ արժույթ է հանդիսանում ՀՀ դրամը, քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական քվանտակությունը:

2.4 ԳՆԱՀԱՏՈՒՄՆԵՐԻ և ՊԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾԳՏԱԳՈՐԾՈՒՄ

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀԱՄԻ պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար

*«Այլու կողմից» ԼԿԿ ՍՊԸ
Ֆ-31 ծանուցագրությունները կազմում են 2020թ.
ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:*

ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնց ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած դատողությունների, գնահատումների և ենթադրությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը, որոնք առավել եական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա, ներկայացված է ստորև՝

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Այն թիզենս մոդելի գնահատումն է, որի շրջանակներում պահվում են ակտիվները և պայմանագրային դրույթների գնահատումը, որոշելու համար, թե արդյոք որոշակի ամսաթվերին առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ – Ծանոթագրություն 3:

Ֆինանսական գործիքների արժեզրկում

Գնահատում, թե արդյո՞ք ֆինանսական ակտիվի պարտաքային ռիսկն էականորեն աճել է սկզբնական ճանաչումից հետո, միևնույն պարտաքային ռիսկի քննադատ ունեցող ակտիվների խմբավորումը, սպասվելիք պարտաքային վնասի գնահատումը՝ այդ թվում ապագայի կանխատեսմանը վերաբերող տեղեկատվության օգտագործմամբ:

Վարձակալություն

Վարձակալության պայմանագրով (որի շրջանակներում էնկերությունը հանդես է գալիս որպես վարձակալ) վարձակալության ժամկետի սահմանում, ներառյալ այն, թե արդյոք էնկերությունը ողջամտորեն մտադիր է կիրառել վարձակալի ընտրելու հնարավորությունը, և վարձակալության գծով պարտավորությունները չափելու համար օգտագործվող ցուցումիչ փոխառության տոկոսադրույքի որոշում (Ծան. 14):

Անընդհատության սկզբունք

Ղեկավարությունը պատրաստել է այս ֆինանսական հաշվետվությունները անընդհատության սկզբունքի հիման վրա: Այս դատողությունն աննյիս ղեկավարությունը հաշվի է առել էնկերության ֆինանսական վիճակը, ընթացիկ մտադրությունները, գործառնությունների եկամտաբերությունը և ֆինանսական ռեսուրսների հասանելիությունը:

Ընկերությունը կայուն հասույթ է ստանում իր թիզենս պորժոններումից: Ղեկավարությունը չի այնպիսի, որ իրավիճակը կարող է առաջացնել իր գործունեության անընդհատության անհամապատասխանություն հաշվի առնելով դրական գործառնական գրամական հոսքերի շարունակականության ակնկալիքը:

*«Ազդեցիվից» ԼՊԸ ԲԾԸ
ՃՅԻ Ծանոթագրությունների կազմում են 2022թ.
ֆինանսական հաշվետվությունների անդամանելի մասը:*

Ընկերության գործունեության անընդհատության վրա ազդող եղանակաչի գործոն է հանդիսանում համաշխարհային առողջապահության արտակարգ իրավիճակը Չինաստանի Վուհան քաղաքում ծագած կորոնավիրուսային նոր շտամի պատճառով («COVID-19-ի բեկում») և դիակերը միջազգային հանրության համար, քանի որ վիրուսը տարածվում է ողջ աշխարհում իր ծագման վայրից դուրս: 2020 թվականի մարտին ԱՀԿ-ն COVID-19-ի բեկումը որակեց որպես համաճարակ (պանդեմիա)՝ հիմնվելով դրա համաշխարհային ազդեցության արագ աճի վրա:

Ղեկավարության գնահատմամբ COVID19-ի տարածման և կառավարության համապատասխան քաղաքականությունների բացասական հետևանքները էականորեն չեն ազդի առաջիկայում Ընկերության գործունեության վրա:

Գնահատումներ կատարելուց հետո Ընկերության ղեկավարությունը ողջամիտ ակնկալիք ունի, որ Ընկերությունը տեսանելի ապագայում կարող է ապահովել իր գործունեության անընդհատությունը: Հետևաբար իր ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Ընկերությունը շարունակում է հիմնվել անընդհատության սկզբունքի վրա, այդ իսկ պատճառով սույն ֆինանսական հաշվետվությունները չեն պարունակում որևէ ճշգրտումներ, որոնց անհրաժեշտությունն ի հայտ կգար այն դեպքում, եթե Ընկերությունը ի վիճակի չլիներ ապահովել իր գործունեության շարունակականությունը:

Իրական արժեքի չափում

Մի շարք ակտիվներ և պարտավորություններ պահանջվում է չափել իրական արժեքով և/կամ քաջամայակ դրանց իրական արժեքը Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններում:

Ընկերության ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափման համար հնարավորինս օգտագործվում են շուկայական դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Իրական արժեքի չափման համար օգտագործվող ելակետային տվյալները դասակարգվում են ըստ տարրեր մակարդակների՝ կախված նրանից, թե որքանով են գնահատման մեթոդի մեջ օգտագործվող տվյալները դիտարկելի («իրական արժեքի հիերարխիա»):

Մակարդակ 1: Նույնական ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճգրտված):

Մակարդակ 2: Ուղղակի կամ անուղղակիորեն դիտարկելի ելակետային տվյալներ՝ քաջատությամբ 1-ին մակարդակում ներառվող գնանշվող գներից:

Մակարդակ 3: Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ (այսինքն՝ հիմնված չեն շուկայական տվյալների վրա):

Ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգումը մերոնշյալ մակարդակներում հիմնվում է ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալների վրա, որոնք ունեն զգալի ազդեցություն իրական արժեքի չափման վրա: Տեղափոխությունը մի մակարդակից մյուսը ճանաչվում է այն ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում այն տեղի է ունենում:

*«Ազրոյիզբինգ» ԼՊԿ ԸՊԸ
6-31 Խոտորագրությունները հարում են 2020թ.
ֆինանսական հաշվետվությունների անթափանցիկ մասը:*

2.5 ՓՈՓՈՒՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՇՎԱԴԱՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՊՈՒՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵՔ

Ընկերությունը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՄ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտել 2020 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ընկերությունը չի կիրառել որևէ ստանդարտ կամ փոփոխություն, որը նախկինում ընդունվել է, բայց ներկայումս դեռ գործող չէ: Փոփոխությունների էությունը և ազդեցությունները նկարագրված են ստորև.

Նոր և վերանայված ստանդարտներ և մեկնաբանություններ, որոնք կիրառելի են 2020թ. հունվարի 1-ից և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2020թ. . որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- Ձեռնարկատիրական գործունեության սահմանումը (ՖՀՄՄ 3 փոփոխություններ),
- էականության սահմանումը (ՀՀՄՄ 1 և ՀՀՄՄ 8 փոփոխություններ),
- Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (ՖՀՄՄ 9 և ՖՀՄՄ 7 փոփոխություններ),
- COVID-19-ի հետ կապված վարձակալության արտոնություններ (ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ)

Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՄԻ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ թղթի կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից: Ընթացիկ տարում չկիրառված նոր ստանդարտները, փոփոխությունները և մեկնաբանությունները չեն բացահայտվել, քանի որ չի ակնկալվում, որ դրանք էական ազդեցություն կունենան Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև.

- «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում (փուլ 2)» (ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 39, ՖՀՄՄ 16, ՖՀՄՄ 4 և ՖՀՄՄ 7 փոփոխություններ)
- ՖՀՄՄ 17 «Ապահովագրության պայմանագրեր»
- Մուտքեր նախքան նախատեսված օգուտագործումը (ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)
- Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին (ՖՀՄՄ 3 փոփոխություններ)
- Ծանր պայմանագրեր. Պայմանագրի կատարման ծախսեր (ՀՀՄՄ 37 փոփոխություններ)
- 2018-2020թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ (ՖՀՄՄ 1, ՖՀՄՄ 9, ՀՀՄՄ 41, ՖՀՄՄ 16 փոփոխություններ):
- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)

3. ՀԱՇՎԱԴԱՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՊՈՒՆ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվում է սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Եկամտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամտաը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ սնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամտաը հնարավոր է արժանահավաստորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը հնարավոր է արժանահավաստորեն չափել:

Տոկոսային ծախսեր և եկամտներ

Տոկոսային եկամտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով հզորավոր իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես « տոկոսային եկամուտ» և

«տոկոսային ծախս» օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ընկերության կողմից ստացվելիք տոկոսային եկամուտները, ինչպես նաև վճարվելիք տոկոսային ծախսերը Ընկերությունը չափում, ճանաչում և գրանցում է հաշվեգրման եղանակով յուրաքանչյուր օր, անկախ եկամտի փաստացի ստացման կամ վճարումների իրականացման ժամկետից: Հաշվեգրվող գումարների չափի հաշվարկման հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Չաշխատող վարկերի և այլ ակտիվների գծով, երբ դրանց մայր գումարի և տոկոսների հավաքագրումը կանկածելի է դառնում, տոկոսային եկամուտը չի ճանաչվում: Նման տոկոսային եկամուտները ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչվում են դրամարկղային մեթոդի համաձայն:

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ առդիտորական, գրվազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով՝ ծառայությունների մատուցման ընթացքում կամ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագրային պայմանները:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Եթե ֆինանսական ակտիվները կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Միջնորդավճարներից և այլ նմանատիպ վճարներից եկամուտներ ու ծախսեր

Միջնորդավճարները, վարձավճարները և այլ եկամտային ու ծախսային հոդվածները հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով, ծառայությունների մատուցման ընթացքում:

Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված ոչ անատրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ եկամուտ» կամ «Այլ ծախս» հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են յուրաքանչյուր օր գործառնական արժույթով՝ կիրառելով տվյալ ամսաթվի ՀՀ ֆինանսական շուկայում ձևավորված և Կենտրոնական Բանկի կողմից հայտարարված հաշվարկային փոխարժեքը:

Ստորև ներկայացվում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում Ընկերության կողմից օգտագործված տարեվերջյան փոխարժեքները.

Արտարժույթի տեսակ	ՀՀ ԿԲ-ի հաշվարկային փոխարժեքը 31.12.2020թ-ի դրությամբ	ՀՀ ԿԲ-ի հաշվարկային փոխարժեքը 31.12.2019թ-ի դրությամբ
1 ԱՄՆ դոլար	522.59 ՀՀ դրամ	479.70 ՀՀ դրամ

Հարկում

Հաշվետու տարվա շահութահարկը քաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով ՀՀ Հարկային օրենսգրքի «Շահութահարկ» գլխի համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային քազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային քազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհատումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով դր հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և հարկային պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Ընկերությունն ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարները հաշվանցելու իրավասուրեն ամրագրված իրավունք:

ՀՀ-ում գործում են նաև բազմաթիվ այլ գործառնական հարկեր, որոնք հաշվարկվում են ելնելով Ընկերության գործունեությունից: Այս հարկերը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընկերության դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են ՀՀ բանկերում բացված հաշիվները: Ընկերության դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի և կամ արտահոսքի ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով պատշաճորեն ձևակերպված փաստաթղթերի հիման վրա:

Ընկերությունը գործառնական գործունեության արդյունքում ստացած համախառն դրամական մուտքերի և վճարումների հիման վրա դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմելիս առաջնորդվում է ուղղակի մեթոդով:

Հաշիվներ բանկերում

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում բացված ընթացիկ կամ տարբեր ժամկետներով ավանդային հաշիվները: Ֆիզսկան ժամկետով ավանդները հաշվառվում են անորոշազացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ

> Դասակարգում

Ակզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի թիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր հավաքագրելու համար և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Պարտքային գործիքը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

- ակտիվը պահվում է այնպիսի թիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն իրագործվում է թե պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրման և թե ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, քաջատությամբ ստորև ներկայացվածների, որոնք ճանաչվում են նույն կերպ ինչ որ ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը և վնասը:

- տոկոսային եկամուտ՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- սպասվող պարտքային վնաս և հակադարձումներ և
- օգուտ և վնաս փոխարժեքային տարբերություններից:

Այսու բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող: Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անդադնափորոն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես թավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կատաղանա:

➤ **Քիզենս մոդելի գնահատում**

Ընկերությունը պրոտֆեյի մակարդակով գնահատում է այն քիզենս մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Այդ դեպքում դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պրոտֆեյի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պամանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով:
- ինչպես է գնահատվում պրոտֆեյի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը հարողովում Ընկերության ղեկավարությանը:
- քիզենս մոդելի (և այդ քիզենս մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը:
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ ակտիվներից հավաքագրվող պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերից:
- նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների համախառնությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և վաճառքների ապագա ծավալների ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների ծավալի վերաբերյալ տեղեկատվությունը առանձին չի դիտարկվում, այն դիտարկվում է իրականացնելիս մեկ ընդհանուր վերլուծություն առ այն, թե ինչպես են իրագործվում ֆինանսական ակտիվների կառավարման համար Ընկերության առաջադրված նպատակները և ինչպես են իրացվում դրամական միջոցների հոսքերը:

Առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները կամ ֆինանսական ակտիվները, որոնք կառավարվում են և որոնք արդյունավետությունը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, քանի որ չեն պահվում ոչ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և ոչ էլ՝ թե պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հավաքագրելու և թե՛ ֆինանսական ակտիվները վաճառելու համար:

➤ **Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ**

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և վարկագրման հետ կապված այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի), ինչպես նաև շահույթի մարժայի հատուցում:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Ընկերությունը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այլապես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ գումարը, որ ֆինանսական ակտիվը չի թափարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Ընկերությունը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,

- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են ԸՆԿերության պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ակտիվների հետ կապված պայմանավորվածություններ),
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքի հատուցումը, օրինակ՝ տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

➤ **Վերադասակարգում**

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, որը հաջորդում է ԸՆԿերության կողմից ֆինանսական ակտիվների կատավարման իր թիզնես մոդելի փոփոխությանը:

➤ **Ֆինանսական պարտավորություններ**

Ընկերությունն իր ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգում է ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների դասին:

➤ **Վերադասակարգում**

Ֆինանսական պարտավորությունները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո:

Ճանաչում

Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ դատում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ համաձայն հիմնական գումարի ցանկացած մարումներ, զուտված կամ համաձայն սկզբնական ճանաչված գումարի և մարման գումարի միջև ցանկացած տարբերության կուտակված ամորտիզացիան հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ համաձայն ֆինանսական ակտիվի արժեքը կամ ցանկացած նվազեցում: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկվում են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական կամ դրա բացակայության դեպքում՝ ամենաբարենպաստ շուկայում կստացվեր շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կլճարվել պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը: Հնարավորության դեպքում, ԸՆԿերությունը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Եռկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ֆինանսական ակտիվների կամ փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, Շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվի տոկոսագումարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում (ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև որ Նշված ակտիվն սուվաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- Անորոշիվացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև անորոշիվացիայի հաշվարկի ընթացքում:

Ապաճանաչում

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Ընկերությունը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Ընկերության կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական միճակի մասին հաշվետվությունում: Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են, կամ լքողայ են համարվում, կամ ուժը կորցնում են: Եթե գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է նույն փոխառուի՝ էականորեն տարբերվող պայմաններով տրամադրած այլ ֆինանսական պարտավորությամբ կամ անկա պարտավորության պայմանները էականորեն փոփոխվում են, ապա դա դիտվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում եւ նոր պարտավորության ճանաչում:

Ընկերությունը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական միճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է դրա նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Ընկերությունը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը: Ընկերությունը չօրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

Հետզնման և հակադարձ հետզնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրերով (ոնպո) վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես զրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական միճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի նկատմամբ պարտավորությունը ներառվում է հետզնման գործարքների գծով վճարվելից գումարների կազմում: Վաճառքի և հետզնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետզնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հակադարձ հետզնման պայմանագրերով (հակադարձ ոնպո) ձեռք բերված արժեթղթերը զրանցվում են որպես հակադարձ հետզնման պայմանագրերի գծով առացվելից գումարներ: Ընդդեմման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային նկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետզնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես անևարարված նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

Արժեզրկում

Ընկերությունը ճանաչում է պահուստ սպասվող պարտքային վնասի գծով շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող հետևյալ ֆինանսական գործիքների համար՝ պարտքային գործիքներ հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ:

Բաժնային գործիքներում ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստ չի ճանաչվում:

Ընկերությունը չափում է վնասի գծով պահուստը ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ այն ֆինանսական գործիքների, որոնց գծով պարտքային ռիսկն էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման պահից, որոնց համար վնասի գծով պահուստը չափվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասին հավասար գումարի չափով: Ընկերությունը չի օգտվում ցածր ռիսկի համար նախատեսված պարզեցումից իր ֆինանսական գործիքների հետ կապված:

12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է սպասվող պարտքային վնասի այն մասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման այն դեպքերի արդյունքում, որոնք հնարավոր են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում: Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է 12 ամսվա ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 1-ին փուլի ֆինանսական գործիքներ:

Ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է այն սպասվող պարտքային վնասը, որն առաջանում է պարտավորությունների չկատարման թույր հնարավոր դեպքերի արդյունքում ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական գործիքները, որոնց գծով ճանաչվում է ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում սպասվող պարտքային վնաս, դիտարկվում են որպես 2-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե պարտքային ռիսկն էականորեն աճել է սկզբնական ճանաչման պահից, սակայն ֆինանսական գործիքներն արժեզրկված չեն) և որպես 3-րդ փուլի ֆինանսական գործիքներ (եթե ֆինանսական գործիքներն արժեզրկված են):

➤ **Սպասվող պարտքային վնասի չափում**

Սպասվող պարտքային վնասն իրենից ներկայացնում է ըստ պարտականությունների չկատարման հավանականության աստիճանի կշռված պարտքային վնասի գնահատականը և չափվում է հետևյալ կերպ.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված չեն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որպես թույր պակասող դրամական միջոցների ներկա արժեք (սոսիսքը՝ տարբերությունն այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Ընկերությունը պետք է ստանա պայմանագրի համաձայն և որոնք Ընկերությունն ակնկալում է ստանալ),
- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք արժեզրկված են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որպես համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ապագա զեռնառված դրամական միջոցների իրացրելի ներկա արժեքի տարբերություն,
- վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունների չօգտագործված մաս, որպես այն տարբերության ներկա արժեք, որը գոյություն ունի պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք Ընկերությունը պետք է ստանա, եթե վարկառուն օգտվի վարկ ստանալու իր իրավունքից, և այն դրամական միջոցների հոսքերի միջև, որոնք Ընկերությունն ակնկալում է ստանալ: Տես՝ նաև Ծանոթագրություն 4:

➤ **Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ**

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները վերանայվում են կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով, գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը, և սպասվող պարտքային վնասը չափվում է հետևյալ կերպ.

- եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում (տես՝ Ծանոթագրություն 4):
- եթե պայմանների ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից առաջացող վերջնական դրամական միջոցների հոսքեր՝ վերջինիս ապաճանաչման ժամանակ: Այս գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ակտիվի գծով պակասող դրամական միջոցների հաշվարկում, որոնք գեղջվում են ապաճանաչման ակնկալվող ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվը՝ կիրառելով գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

➤ **Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ**

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է ամորտիզացված արժեզրկ չափվող ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված լինելու տեսանկյունից: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե տեղի են ունեցել մեկ կամ ավելի դեպքեր, որոնք բացասական ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա:

Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկված լինելու վկայությունը ներառում է հետևյալ դիտարկելի տվյալները.

- վարկառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, այդ թվում՝ պարտականությունների չկատարումը կամ վճարման ուշացումը,
- Ընկերության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- վարկառուի հավանական սնանկացումը կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորում:

Վարկը, որի պայմանները վերանայվել են վարկառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է արժեզրկված, եթե գոյություն չունի վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը չստանալու դիպքն էականորեն նվազել է: և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ: Բացի այդ, արժեզրկված է համարվում 90 կամ ավել օր ժամկետանց վարկը:

➤ **Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի ներկայացում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում**

Սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստը ներկայացվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ՝

- ամորտիզացված արժեզրկ չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես նվազեցում ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից,
- երբ գործիքը ներառում է ֆինանսական թե օգտագործված և թե չօգտագործված բաղադրիչ, և Ընկերությունը չի կարող տարանջատել վարկ տրամադրելիս պարտավորվածության բաղադրիչի գծով սպասվող պարտքային վնասն արդեն օգտագործված բաղադրիչի գծով սպասվող պարտքային վնասից: Ընկերությունը ներկայացնում է վնասի գծով ընդհանուր պահուստ երկու բաղադրիչների համար Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Լին գումարը, որով վնասի գծով պահուստը գերազանցում է օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է որպես պահուստ:

➤ **Դուրս գրումներ**

Վարկերը դուրս են գրվում, երբ գոյություն չունի ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ կամ մասնակիորեն փոխհատուցելու իրատեսական ակնկալից: Դուրսգրումը սովորաբար իրականացվում է այն դեպքում, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ վարկառուն չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնցից կարող է ստանալ բավարար դրամական միջոցների հոսքեր շրջագրման ենթակա գումարները մարելու համար:

Նախկինում դուրսգրված գումարների փոխհատուցումը ներառվում է «ֆինանսական գործիքների արժեզրկումից կորուստներ» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Դուրս գրված ֆինանսական ակտիվների գծով կարող են դեռևս կիրառվել հարկադիր միջոցներ՝ վճարման ենթակա գումարների վերադարձման Ընկերության ընթացակարգերի հետ համապատասխանություն ապահովելու համար:

➤ **Հաշվանցում**

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվելու՝ զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, երբ Ընկերությունն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն անդադրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ընկերություն ունի հաշվանցում կատարելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, եթե այդ իրավունքը կախված չէ ապագա դեպքերից և իրագործելի է թե բնականոն գործունեության և թե Ընկերության և քոլոր պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, վերջիններիս լուծարման կամ սնանկացման դեպքում:

➤ **Հաճախորդներին տրված վարկեր**

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում «հաճախորդներին տրված վարկեր» հոդվածը ներառում է ամորտիզացված արժեքով չափվող հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքի հետ կապված լրացուցիչ ուղղակի ծախսումները, իսկ հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

➤ **Վարձակալված ակտիվ**

Լիզինգի գծով պարտավորությունները չափվում են վարձակալության ժամկետի դիմաց վարձատրվելի վճարվելից պայմանագրային վճարների ներկայիս արժեքով, որպես գեղջային դրույքաչափ կիրառելով վարձակալության ներհատուկ դրույքաչափը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ (ինչպես սովորաբար լինում է), երբ դրույքաչափը հեշտ որոշելի չէ: Այդ դեպքում օգտագործվում է Ընկերության կողմից լիզինգի մեկնարկի դրությամբ լրացուցիչ վարկերի ներգրավման տոկոսադրույքը: Վարձակալության գծով փոփոխական վճարները ներառվում են վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ միայն այն դեպքում, երբ նրանք կախված են ինդեքսից կամ դրույքաչափից: Նման դեպքերում վարձակալության պարտավորության սկզբնական չափումը ենթադրում է, որ փոփոխական տարրը կմնա անփոփոխ ամբողջ վարձակալության ժամկետում: Լիզինգի այլ փոփոխական վարձավճարները ծախսվում են այն ժամանակահատվածում, որին նրանք վերաբերում են: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը սկզբնապես չափվում է վարձակալության պարտավորության չափով՝ հանած ստացված գեղջով, և գումարած:

- վարձակալության մեկնարկի դրությամբ կամ դրանցի առաջ վճարված գումարները,
- սկզբնական ուղղակի ծախսումները, և
- ճանաչված վերականգնման պահուստի գումարը, եթե Կազմակերպությունը ունի պայմանագրային պարտավորություն վերականգնելու վարձակալված ակտիվը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո վարձակալության գծով պարտավորությունը ավելացվում է տոկոսային ծախսի գումարով և նվազեցվում կատարված վճարների գումարով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը ամորտիզացվում է ուղիղ-գծային մեթոդով՝ վարձակալության մնացորդային ժամկետի և ակտիվի օգտագործման մնացորդային ժամկետի նվազագույն ժամկետում:

➤ **Հիմնական միջոցներ**

Հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը: Եթե հիմնական միջոցի փոխհատուցվող գումարը փոքր է դրա հաշվեկշռային արժեքից, ապա ժամանակավոր փամարվող պայմանների արդյունքում, համապատասխան ակտիվը նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող արժեքը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով, որի հիմքում ընկած է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը: Կիրառվել են մաշվածության հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Հիմնական միջոցներ	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարի)	Տարեկան տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Գույք և գրասենյակային սարքավորումներ	8	12.5
Կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմոտ կառավարման այլ սեփնական	1	100
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակահատվածում, որում դրանք տեղի են ունեցել: Կապիտալ ընդօրինակ վերանորոգման ծախսերը ներառվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի մեջ, երբ հավանական է, որ դրանք շնորհիվ առաջացած ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան անկախվում էր ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից կիսուեն դեպի Ընկերություն: Կապիտալ վերանորոգումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի մաշորդային օգտակար ծառայության ընթացքում:

Հիմնական միջոցների օտարումից ծախսերը և եկամուտները որոշվում են՝ համեմատելով ակտիվի օտարումից զուտ մուտքերն ու հաշվեկշռային արժեքը և ներառվում են գործառնական եկամտի մեջ:

Վերագնահատումից արժեքի անը վերագրվում է չբաշխված շահույթին՝ Ընկերության կողմից ակտիվների օգտագործմանը զուգընթաց: Վերագրվող գումարի մեծությունը հավասար է ակտիվների վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվների սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությանը:

Երբ վերագնահատված ակտիվները դուրս են գրվում կամ օտարվում են, օտարված ակտիվին վերագրելի և վերագնահատման պահատուտ ներառված գումարները վերագրվում են չբաշխված շահույթին:

➤ **Ոչ նյութական ակտիվներ**

Առանձին ձևեր բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով(ինքնարժեքով): Սկզբնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվարկվում են ինքնարժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և ցանկացած կուտակված արժեքիկման ծախս: Արտարժույթով ձևեր բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ << ֆինանսական շուկայում ձևավորված և << ԿԲ-ի կողմից նախարարված հաշվարկային փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում: Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը << տարածքում գործող վարկային կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով անհանկամտ այս կամ այն դասին (օրինակ՝համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից: Համակարգչային ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատվում է 1-10 տարի:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները հաշվարկվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին: Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի մաշվածության ժամկետը որոշվում է՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից: Վերջիններիս որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվները համարվում են անորոշ օգտակար ծառայությամբ ոչ նյութական ակտիվներ, և այդ ակտիվի համար ամորտիզացիա չի հաշվարկվում, սակայն կատարվում է այդ ակտիվի վերագնահատում արժեքիկման առումով:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Ընկերությունը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Ընկերության Խորհրդի որոշման հիման վրա:

➤ **Փոխառություններ**

Փոխառությունները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների, փոխատուների և հիմնադրի կողմի նկատմամբ պարտավորությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված զուտ մուտքերի իրական արժեքով՝ հանած անմիջապես վերագրելի գործառնական ծախսերը: Սկզբնական գնահատումից հետո փոխառությունները հաշվարկվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Շահույթ կամ վնասը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակ, երբ ապաճանաչվում են պարտավորությունները, ինչպես նաև ամորտիզացիոն ընթացակարգի միջոցով:

➤ **Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ**

Պահուստը դա անորոշ ժամկետով պարտավորություն է: Պահուստը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ Ընկերությունն անցյալ դեպքերի արդյունքում ունի իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն և հավանական է, որ պարտավորության մարումը կպահանջի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք և հնարավոր կլինի պարտավորության գումարը արժանահավատորեն գնահատել: Նշված պայմանները չեն բավարարվում, ապա Ընկերությունը պահուստ չի ձևավորում: Որպես պահուստ ճանաչված գումարը պետք է իրենից ներկայացնի հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ՝ ներկա պարտականությունը մարելու համար պահանջվող ծախսումների լավագույն

գնահատականը: Պահուստին վերաբերվող ծախսը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կարող է ներկայացվել զուտ հիմունքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ պահուստները պետք է վերանայվեն և ճշգրտվեն արտացոլելու համար ընթացիկ լավագույն գնահատականը: Եթե այլևս հավանական չէ, որ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, ապա պահուստը պետք է նակադարձվի: Պահուստը պետք է օգտագործվի միայն այն ծախսումների դիմաց, որոնց գծով այդ պահուստը սկզբնապես ճանաչվել էր:

Պայմանական պարտավորությունը դա հնարավոր պարտականություն է՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որի գոյությունը հաստատվելու է միայն մեկ կամ ավելի ապագա անորոշ դեպքերի տեղի ունենալով կամ չունենալով, որոնք անբողջովին չեն վերահսկվում Ընկերության կողմից, կամ ներկա պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որը սակայն չի ճանաչվում հետևյալ պատճառներով.

- հավանական չէ, որ այդ պարտավորությունը մարելու համար կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, կամ
- պարտականության գումարը չի կարող չափվել բավարար արժանահավաստությամբ:

Պայմանական ակտիվը դա հնարավոր ակտիվ է որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, որի գոյությունը հաստատվելու է միայն մեկ կամ ավելի ապագա անորոշ դեպքերի տեղի ունենալով կամ չունենալով, որոնք անբողջովին չեն վերահսկվում Ընկերության կողմից:

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն եթե դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է, ապա պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում:

➤ **Շահաբաժիններ**

Շահաբաժինները ճանաչվում են որպես պարտավորություն և հաշվեկշռային ամսաթվի դրությամբ նվազեցվում են կապիտալից միայն այն դեպքում, եթե դրանք հայտարարվել են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը կամ այդ ամսաթվին: Շահաբաժինները բացահայտվում են, երբ դրանք առաջարկվում են մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը, կամ առաջարկվում կամ հայտարարվում են հաշվեկշռային ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատումը հրապարակման համար:

➤ **Շեռածված հարկեր**

Շեռածված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են, երբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և դրանց համապատասխան հարկային բազաների միջև առկա են տարբերություններ, բացառությամբ, եթե դրանք առաջանում են.

- գույվիլի սկզբնական ճանաչումից,
- ճեռնարկատիրական գործունեության միավորում չհանդիսացող գործարքի արդյունքում ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումից և գործարքի ամսաթվի դրությամբ չեն ազդում ոչ հարկվող շահույթի, և ոչ էլ հաշվապահական շահույթի վրա,
- դուստր կազմակերպություններում և համատեղ վերահսկվող կազմակերպություններում ներդրումներից, որի դեպքում Ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել տարբերությունների հակադարձումը, և հավանական է, որ տարբերությունները չեն հակադարձվի տեսանելի ապագայում:

Շեռածված հարկային ակտիվների ճանաչումը սահմանափակվում է այն դեպքում, երբ հավանական չէ, որ կառաջանա հարկվող շահույթ, որի դիմաց ժամանակավոր տարբերությունները հնարավոր կլինի օգտագործել:

Շեռածված հարկային ակտիվները կամ պարտավորությունները չափում են՝ կիրառելով հարկային դրույթայափոքր, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն, երբ հետաձգված հարկային պարտավորությունները/(ակտիվները) կմարվեն/(կփոխհատուցվեն):

Շեռածված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե կա ընթացիկ հարկային ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք: և հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերաբերում են հարկերին, որոնք գանձվում են նույն հարկային մարմնի կողմից:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվանցվում են և զուտ գումարը արտացոլվում է հաշվեկշռում, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարների հաշվանցման օրենսդրորեն հաստատված իրավունք, և առկա է զուտ գումարների հիման վրա հաշվանցման կամ ակտիվի իրացման ու միաժամանակ

պարտավորության մարման մտադրություն:

Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՀԼՄ-ի համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի ծախսերի և եկամուտների վրա: Պատմական փորձի և տվյալ պայմաններում հիմնավորված այլ գործոնների վրա հիմնված գնահատումներն ու դրանց հետ կապված ենթադրությունները հնարավորություն են տալիս դատողություններ անել ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք հնարավոր չէ որոշել այլ աղբյուրներից: Բոլոր դեպքերում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Կապակցված կողմեր

Կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս:

Ընկերության համար կապակցված կողմեր են՝

1. կազմակերպությունները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն վերահսկում են Ընկերությանը կամ վերահսկվում նրա կողմից, կամ Ընկերության հետ ընդհանուր վերահսկողության տակ են գտնվում,
2. ասոցիացված կազմակերպությունները
3. համատեղ վերահսկվող միավորները
4. քաղաքացիները (ներառյալ՝ դրանց ընտանիքի անդամները), որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն Ընկերությունում ունեն այնքան ծայրի իրավունք, որը նրանց կազմակերպության վրա նշանակալի ազդեցության հնարավորություն է տալիս,
5. հանգուցային կառավարչական անձնակազմը, այսինքն այն անձինք, որոնք իրավասու են և պատասխանատվություն են կրում հաշվետու կազմակերպության գործունեության պլանավորման, կառավարման և վերահսկողության իրականացման համար, ներառյալ կազմակերպությունների տնօրենները, պաշտոնատար անձինք և նրանց ընտանիքի անդամները,
6. կազմակերպությունները, որոնցում զգալի ջանակությանը ծայրերի իրավունքն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն պատկանում է «4» և «5» կետերում նկարագրված ցանկացած անձի, կամ որոնց վրա այդպիսի անձինք ունեն նշանակալի ազդեցություն: Դրանցից են այն կազմակերպությունները, որոնք պատկանում են հաշվետու կազմակերպության տնօրեններին կամ խոշոր քաժնետերերին, և այն կազմակերպությունները, որոնք հաշվետու կազմակերպության հետ ունեն հանգուցային կառավարչական անձնակազմի ընդհանուր անդամ:

Ընկերությունը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական գներով: Գործող շուկայի բազակայության դեպքում շուկայական կամ ոչ շուկայական տոկոսարդյունքների կիրառումը որոշվում է դատողությունների հիման վրա: Դատողությունները հիմնվում են այլ համախորհրդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Էական սխալներ և փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն մեջ

Մեկ կամ ավելի նախորդ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ թույլ տված և հաշվետու ժամանակաշրջանում հայտնաբերված սխալները, որոնք հետևանք են թվաքանական անճշտությունների, հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում թույլ տված սխալների, փաստերի ոչ ճիշտ մեկնաբանման, խաբեության կամ անփութության, ենթակա են ուղղման, որպես կանոն, հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում: Թույլ տված այն սխալները, որոնք ունեն այնպիսի նշանակալի հետևանքներ նախորդ ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, որ դրանք չեն կարող այլևս արժանահավատ համարվել, համարվում են էական սխալներ:

Ընկերությունն ուղղում է նախորդ ժամանակաշրջանի էական սխալները հետընթաց՝ դրանց հայտնաբերումից հետո իրապարակման համար հաստատված առաջին ֆինանսական հաշվետվությունների փաթեթում:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխության դեպքում

Ընկերությունը հաշվառում է ՖՀՀԼՄ-ի առաջին կիրառման արդյունքում առաջացող հաշվապահական:

հաշվառման շաղաքականության փոփոխությունը սովյալ ՖՀԱՄ-ի կոնկրետ անցումային դրույթների համաձայն (եթե այդպիսիք կան)

Երբ Հնկերությունը փոխում է հաշվառահական հաշվառման շաղաքականությունը՝ կապված որևէ ՖՀԱՄ-ի առաջին անգամ կիրառման հետ, որը չի ներառում այդ փոփոխությունը վերաբերող կոնկրետ անցումային դրույթներ, ապա Հնկերությունը այդ փոփոխությունը կիրառում է հետընթաց:

Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցող դեպքերն այն բարենպաստ և ոչ բարենպաստ դեպքերն են, որոնք տեղի են ունենում հաշվառահական հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և այն ամսաթվի միջև ընկած ժամանակաշրջանում, երբ ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվում (ստորագրվում) են ներկայացնելու (օրենսդրությամբ սահմանված հասցեներով) համար:

Հնկերությունը ճշգրտում է իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով/դեպքեր, որոնք հաստատում են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գոյություն ունեցող պայմանները կամ իրավիճակը:

Եթե էական սխալի գումարը, կախված սովյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, չի գերազանցում Հնկերության հաշվեկշռային ակտիվների հանրագումարի մեկ տոկոսը, և եթե այդ տեղեկատվության բացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված ֆինանսական դրության մասին հաշվետվության մեջ փոփոխություններ չեն կատարվում:

Հնկերությունը չի ճշգրտում իր ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո տեղի ունեցած չճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով/դեպքեր, որոնք ցույց են տալիս հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո առաջացած պայմանները կամ իրավիճակը:

Եթե սեփական կապիտալի գործիքներ տիրապետողների շահաբաժինները առաջադրված կամ հայտարարված են հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջից հետո, Հնկերությունը չի ճանաչում այդ շահաբաժինները որպես պարտավորություն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

2020 թվականի հունվարի 30-ին Ստոկհոլմի համաշխարհային կազմակերպությունը («ԱՀԿ») հայտարարեց արողջապահական գլոբալ արտակարգ իրավիճակ Չինաստանի Վուհան քաղաքում ծագած կորոնավիրուսի նոր շտամի պատճառով («COVID-19 բռնկում»), ինչպես նաև նշեց միջազգային հանրության համար առկա ռիսկի մասին, քանի որ վիրուսը տարածվում է ողջ աշխարհում իր ծագման վայրից դուրս: 2020 թվականի մարտին ԱՀԿ-ն COVID-19-ի բռնկումը որակեց որպես պանդեմիա՝ հիմնվելով դրա համաշխարհային ազդեցության արագ աճի վրա: Արտակարգ իրավիճակների ժամանակ Հնկերությունը փակված չէր և աշխատում էր սովորական ծավալներով:

Բանի որ Հնկերությունն ընդունել է ՖՀԱՄ 9 Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտը, որի համաձայն ակնկալվող կորուստները ճանաչվում են՝ հիմնվելով պատմական փորձի, ներկայիս պայմանների և ողջամիտ ու հիմնավորված կանխատեսումների վրա, ապա COVID-19-ի հետևանքով կարող է անհրաժեշտություն առաջանալ այդ գնահատականներում, մասնավորապես՝ ակնկալվող կորուստների կանխատեսումներում ճշգրտումներ մտցնելու:

Հնկերությունն այս պահին գնահատում է, որ հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո COVID-19-ի բռնկման ազդեցությունը և ծանրությունը թուլացել է, հետևաբար ապա դա չի կարող է էական ազդեցություն թողնել Հնկերության 2021 ֆինանսական տարվա հետագա գործունեության արդյունքների, ֆինանսական վիճակի և իրացվելության վրա:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկման պահուստներ՝

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին Հնկերությունը վերանայում է իր խնդրահարույց վարկերն ու փոխառվածությունները՝ որոշելու համար, թե արդյոք արժեզրկման պահուստ պետք է նախատեսվի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է որոշել պահանջվող պահուստի չափը: Նման գնահատումները հիմնված են մի շարք գործոնների վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, և իրական արժեքները կարող են տարբերվել, որը կհանգեցնի պահուստի գումարի հետագա փոփոխությունների:

Առանձնաբար նշանակալի վարկերի և փոխառվածությունների համար ստեղծված հատուկ պահուստից բացի, Հնկերությունը ստեղծում է նաև արժեզրկման խմբային պահուստներ այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն սպարումակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Հաշվի է առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են ցուցանիշների վատթարացումը երկրի ռիսկում,

արդյունաբերության մեջ, տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումը:

4 Ձուտ տոկոսային եկամուտ		
ա) Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ		
Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Տոկոսային եկամուտներ վարկերից և այլ փոխառություններից	176,100	127,769
Տոկոսային եկամուտներ ներդրումներից	-	-
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	176,100	127,769

բ) Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ		
	2020թ.	2019թ.
Տոկոսային ծախսեր ներգրավված վարկերից և փոխառություններից	(39,033)	(25,021)
Տոկոսային ծախսեր գործառնական վարձակալության գծով	(2,650)	(2,890)
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	(41,683)	(27,911)
Ձուտ տոկոսային եկամուտ	134,417	99,858

5 Այլ գործառնական եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ		
	2020թ.	2019թ.
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	9,409	8,545
Եկամուտներ ստացված հիմնական միջոցների օտարումից	115	53
Այլ եկամուտներ	3,910	1,752
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	13,434	10,350

6 Վարկերից և այլ փոխառվածություններից առաջացած կորուստներ

Հազար ՀՀ դրամ		
	2020թ.	2019թ.
Տեղաբաշխված վարկերի գծով պահուստ սկզբնական մնացորդ	55,845	24,696
Ձուտ (իականարժեք) / ծախս	7,075	23,989
Պահուստին մասհանումներ	-	61,246
Ձուտ դուրսգրումներ	8,076	(54,086)
վերջնական մնացորդ	70,996	55,845

7 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ		
	2020թ.	2019թ.
Հիմնական աշխատողներին տրվող աշխատավարձ	(23,131)	(19,031)
Պարգևատրումներ և լրավճարներ	(1,410)	(1,570)
Արձակուրդների և ոչ աշխատանքային օրերի համար վճարումներ	(2,258)	(2,326)
Անձնակազմի այլ ծախսեր	(203)	(136)
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	(27,002)	(23,063)

8 Վարչական և այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Գրասենյակային ծախսեր Մաշվածություն, ամորտիզացիա	(3,058)	(2,471)
Չփոխհատուցվող հարկեր, տուրքեր Առդիտ, խորհրդատվություն	(3,839)	(2,451)
Հեռահաղորդակցություն	(1,000)	(1,000)
Փոխադրամիջոցների սպասարկում	(719)	(771)
Այլ	(451)	(573)
	(3,479)	(1,810)
Ընդամենը	(16,116)	(10,864)

9 Ըահութահարկի գծով ծախս

Ըահութահարկի դրույքաչափը գործող օրենսդրության համաձայն Հայաստանի Հանրապետությունում 2020թ-ից կազմում է 18% (2019թ-ի՝ 20%) : Հետաձգված շահութահարկի գումարը ևս հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով եկամուտների և ծախսերը հարկային առումով հաշվարկելիս առաջնորդվում է ՀՀ կառավարության առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից ՀՀ վարկային կազմակերպությունների միությանն ուղղված պարզաբանումով, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով եկամուտների և ծախսերի՝ ճանաչման համար պետք է հիմք ընդունել վարկերի և փոխառությունների պայմանագրերում ամբազրված անվանական տոկոսադրույքները:

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(14,456)	(13,170)
Հետաձգված հարկի գծով ժամանակավոր տարբերություններ(ՄՍԲ. 10)	(3,391)	2,006
Նախորդ տարվա հարկի գծով ծախսի ճշտում	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	(17,847)	(11,164)

10. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,838	1,875
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	582	327
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,420	2,202

11 Հաճախորդներին տրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և այլ փոխառվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Տրամադրված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկեր և այլ փոխառվություններ	1,489,939	899,570
Տեղաբաշխված ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող վարկերի գծով պահուստ	(70,996)	(55,845)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառվություններ	1,418,943	843,725

Շահագործման մեջ գտնվող ակտիվներ	Տնտեսական գույք	Համակարգչային տեխնիկա	Այլ հիմնական միջոցներ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը	Օգտագործման իրավունքով ակտիվներ
Սկզբնական արժեք						
Առ 31.12.2019թ.	1,823	5,514	338	1,000	8,675	22,683
Ավելացում	775	1,066	-	-	1,841	-
Օտարում/դուրսգրում	-	(1,781)	(21)	-	(1,802)	-
Վերանորոգումից արժեքի աճ	-	-	-	-	-	-
Առ 31.12.2020թ.	2,598	4,799	317	1,000	8,714	22,683
Մաշվածություն առ 31.12.2019թ.	1,686	5,172	338	800	7,996	1,873
Մաշվածության ծախս	155	1,036	-	100	1,291	2,550
Օտարում/դուրս գրում	-	(1,746)	(21)	-	(1,767)	-
առ 31.12.2020թ.	1,841	4,462	317	900	7,520	4,423
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31.12.2019	137	342	-	200	679	20,810
Հաշվեկշռային արժեքն առ 31.12.2020	757	337	-	100	1,194	18,260

13 Ներգրավված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Դրույք (%)	31.12.20թ.	31.12.19թ.
Զապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ԱՄՆ դոլար	Անժամկետ	Անտուկոս	138,545	118,581
Զապահովված փոխառություն կապակցված կողմից	ՀՀ դրամ	Անժամկետ	Անտուկոս	130	6,000
Ապահովված փոխառություն ՀՀ ՖՆ ԱՖԾԿԿ-ԾԻԳ ՊՀ -ից	ՀՀ դրամ	2030թ.	4%	193,454	193,431
Ապահովված փոխառություն ՀՀ «ԳՏՏՁ ԾԻԳ» ՊՀ-ից	ԱՄՆ դոլար	2049թ.	4%	375,128	123,692
Ապահովված փոխառություն ՀՀ «ԳՏՏՁ ԾԻԳ» ՊՀ-ից	ՀՀ դրամ	2030թ.	7%	108,115	-
ՀՎԷԷ հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2027թ.	4-6%	31,317	-
Հարիթաթ ֆոր Հյուսնեհիսի Արմենիա	ԱՄՆ դոլար	2024թ.	2%	26,370	-
Քինիշյան հիշատակի հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	2025թ.	3%	11,179	-
Ապահովված վարկեր առևտրային բանկեր	ԱՄՆ դոլար	2020թ.	10%	96,453	79,833
Ապահովված վարկեր առևտրային բանկեր	ԱՄՆ դոլար	2019թ.	12%	-	25,173
Ապահովված վարկեր առևտրային բանկեր	ԱՄՆ դոլար	2020թ.	12%	22,130	-
Ապահովված վարկեր առևտրային բանկեր	ՀՀ դրամ	2020թ.	13,3%	38,327	10,041
Ապահովված վարկեր առևտրային բանկեր	ՀՀ դրամ	2020թ.	13%	-	26,108
Ընդամենը				10,041,148	582,859

14 Կարծակալության գծով պարտավորություն

Կարծակալության գծով պարտավորությունը ներկայացված է ըստ պայմանագրերի: Բոլոր վարձակալությունները հաշվառվել են օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալական պարտավորության ճանաչման միջոցով, բացառությամբ՝ վարձակալությունների, որոնց հիմքում ընկած ակտիվը փոքրարժեք է, և կարճաժամկետ վարձակալությունների (12 ամիս և պակաս ժամկետով): Ընկերությունը վարձակալում է երկու գրասենյակային տարածք և ավտոմեքենա: Ընկերությունը ՖՀԼՄ 16-ին անցումը կատարել է 2019թ. հունվարի 1-ին՝ առանց համեմատելի սվայների վերաներկայացման:

ՖՀԼՄ 16 Կարծակալություն ստանդարտի համաձայն Ընկերությունը ճանաչել է վարձակալված գրասենյակային տարածքները և մեքենան՝ որպես օգտագործման իրավունքով ակտիվ, և վարձակալության գծով պարտավորություն: Մինչ այդ ամսաթիվը, այդ վարձակալությունը դիտարկվել է որպես գործարկական վարձակալություն, որով Ընկերությունը չի ճանաչել համապատասխան ակտիվը և պարտավորությունը, փոխարենը՝ վարձակալական վճարը ուղիղ-գծային մեթոդով ծախսագրել է վարձակալական ժամանակաշրջանի ընթացքում: Ֆինանսավորման վարձակալության շարժն ու մնացորդները ներկայացված են ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Ակզբնական մնացորդ		
ՖՀԼՄ 16-ի կիրառում	21,654	22,684
Տոկոսային ծախս	2,650	2,890
Տարվա ընթացքում ֆինանսական պարտավորությունների մարումներ	(1,670)	(1,030)
Վճարված տոկոսներ	(2,650)	(2,890)
Վերջնական մնացորդ	19,984	21,654

15 Ծանոցառարկի գծով պարտավորություն

Հետաձգված հարկային ակտիվ

Ընկերությունը սկսել է կիրառել ՖՀԼՄ 9-ը 2018թ. հունվարի 1-ից: Պարտքային վնասների նոր մոդելի կիրառման արդյունքում Ընկերությունը ճշգրտել է արժեզրկման պահուստի մնացորդը ուղղակիորեն սեփական կապիտալում՝ առանց 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության վերահաշվարկման: Հետաձգված հարկային ակտիվների շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարների և ՖՀԼՄ 9-ի ճշգրտման ազդեցության մանրամասները ներկայացված են ստորև.

	2019թ. -ի դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ	Նվազեցված շահույթի կամ վնասի հաշվին հազ. դրամ	2020թ. -ի դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ
Հիմնական միջոցներ	(3,746)	459	(3,287)
Տրամադրված վարկեր	4,223	(3,819)	404
Այլ պարտավորություններ	1,349	270	1,619
Կարծակալության գծով պարտավորություն	3,898	(301)	3,597
	5,724	(3,391)	2,333
	2018թ. -ի դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ	Նվազեցված շահույթի կամ վնասի հաշվին հազ. դրամ	2019թ. -ի դեկտեմբերի 31 հազ. դրամ
Հիմնական միջոցներ	-	(3,746)	(3,746)
Տրամադրված վարկեր	2,543	1,680	4,223
Այլ պարտավորություններ	1,175	174	1,349
Կարծակալության գծով պարտավորություն	-	3,898	3,898
	3,718	2,006	5,724

16 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.	2019թ.
Կրեդիտորական պարտքեր՝ բյուջեի նկատմամբ	968	858
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	5,323	452
Պահուստներ	8,993	7,494
Այլ պարտավորություններ	7,927	5,534
Ընդամենը	23,211	14,338

Ընկերության կանոնադրական կապիտալը կազմում է 200,000,000(երկու հարյուր միլիոն) ՀՀ դրամ, որը բաղկացած է 10 000 բաժնեմասից՝ յուրաքանչյուրը 20,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, և որն անբողջովին վճարված է: 2020թ. ընկերության կանոնադրական կապիտալի համարում չի կատարվել (2019թ-ին՝ կապիտալը համարվել է 22,441,000 ՀՀ դրամով): 2020 թ-ին շահաբաժիններ չեն վճարվել: Գլխավոր պահուստին, 2020թ-ի արդյունքներից ելնելով, կատարվել են մասհանումներ 2,243,000 ՀՀ դրամի չափով:

18 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է վարկային կազմակերպությունների համար և Ընկերության գործառնությունների կարևոր տարր է: Եռվայական ռիսկը, պարտքային ռիսկը և իրացվելիության ռիսկն այն հիմնական (էական) ռիսկերն են, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը:

ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է քաջահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Ընկերությունը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկված մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող արտադրանքի ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար, ինչպես նաև պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Ընկերության գործունեությունն ապահովելու համար:

Վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերը թե պորտֆելի և թե առանձին գործառնությունների մակարդակով կառավարվում ու վերահսկվում են Ղեկավարության կողմից:

Ընկերության ներքին փաստաթղթերի համաձայն՝ ներքին առցիտի բաժինը հաճախակի պատրաստում է հաշվետվություններ, որոնք անդրադառնում են Ընկերության էշանակայից ռիսկերի կառավարման հարցերին: Հաշվետվություններում ներառում են Ընկերության ընթացակարգերի և մեթոդների արդյունավետության գնահատումը և բարելավումներին ուղղված առաջարկությունները:

Ռիսկի թե արտաքին, թե ներքին գործոնները քաջահայտվում և կառավարվում են Ընկերության կազմակերպչական կառուցվածքի շրջանակներում: Հատուկ ուշադրություն է դարձվում ռիսկի բոլոր գործոնների քաջահայտմանը և ռիսկի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների նպատակահարմարության որոշմանը:

բ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնասների ռիսկ է՝ պայմանավորված հաճախորդի կամ ֆինանսական գործիչի կողմերի պայմանագրային պարտականությունների չկատարմամբ: Ընկերության հիմնական գործունեությունը միկրոֆինանսական տրանսպորտն է: Համապատասխանաբար, վարկային ռիսկը մեծագույն կարևորություն ունի միկրոֆինանսական կազմակերպությունների (ՄՖԿ) ռիսկերի կառավարման մեջ: Չգալի ֆինանսական վնասներից խոսափելու համար Ընկերությունը կիրառում է տարբեր մեթոդներ վարկային ռիսկերը որոշելու և արդյունավետորեն կառավարելու նպատակով: Միկրոֆինանսական վարկուման ոլորտը ընդհանուր առմամբ հսկված է վարկային ռիսկի՝ հաճախորդներին տրամադրվող վարկերի և քանակային ավանդների միջոցով: Ինչ վերաբերում է հաճախորդներին տրված վարկերին, այս ռիսկը կենտրոնացած է Հայաստանի Հանրապետությունում: Ռիսկերի կառավարումը և մոնիտորինգն իրականացվում է սահմանված լիազորությունների շրջանակներում: Այս գործընթացներն իրականացվում են Վարկային կոմիտեների և վարկային կազմակերպության խորհրդի կողմից: Վարկային կոմիտե ներկայացվող տեղեկատվությունը վարկային մասնագետի կողմից հաճախորդի նախնական հայտի, նրա թիզեսի և վարկային ռիսկերի պատշաճ ուսումնասիրության

հիման վրա կատարված նախնական վերլուծական տեղեկություններ են, որոնց ճշգրտությունը համեմատական եղանակով ստուգում է նաև վարկային կառավարիչը, վարկային մասնագետի և վարկային կառավարիչի պատասխանատվությամբ: Ի վերջո՝ վարկային կրմիտիի անդամները գնահատում են հալսի համապատասխանությունը սահմանված չափանիշներին (դիմողի վարկային պատմությունը, ֆինանսական վիճակը, մրցակցային ունակությունը և այլն): Տնօրենը կոչված է բացահայտելու գործառնական, վարկային, պրոդուկտային ռիսկերի բացահայտման համար: Ներքին աուդիտը իրականացնում է ներկայացուցչությունների և Ընկերության վարկային գործընթացների կանոնավոր աուդիտներ: Ընկերության վարկերի տրամադրման և սպասարկման ընթացակարգի համաձայն վարկային մասնագետները, գործառնական բաժինը, անվտանգությունը համապատասխանաբար ուսումնասիրում է ժամկետանց վարկերի վերլուծությունը և հետամուտ է լինում ուղաջված մնացորդներին: Տնօրենի վերահսկողությամբ իրականացվում է ժամկետանց վարկերի հետ աշխատանքների կազմակերպումը: Ընկերության քոլոր վարկերը ապահովված են վարկատուների և/կամ այլ անձանց անձնական երաշխավորություններով: Բացի այդ ըստ նախատևարմարդության, և վարկերի չափերից ելնելով, որպես դրանց ապահովման միջոց Ընկերությունն ընդունում է գրավ: Այնուամենայնիվ, վարկերի զգալի մասն անհատներին տրված փոքր գումարներով վարկեր են, որոնք այսպիսի ապահովության միջոցներ չեն կարող ձեռք բերվել: Այսպիսի ռիսկերը մոնիտորինգի են ենթարկվում շարունակական հիմունքով և ենթակա են տարեկան կամ ավելի հաճախակի վերանայումների:

գ) Դարուցային ռիսկի առավելագույն չափը

Ընկերության պարուցային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է անհատական ռիսկերից, և ընդհանուր շուկայական տևտեսության ռիսկերից: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

Ատորն ներկայացված է պարուցային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվելու ամսաթվի դրությամբ:

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,418,943	843,725
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,420	2,202
	1,421,363	845,927

Հաշվեկշռային արժեքը լավագույն ձևով ներկայացնում է պարուցային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը, հաշվի առնելով նաև ձեռք բերված ցանկացած գրավ կամ անձնական երաշխիքներ: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր զուտ ազդեցությունը վարկային ազդեցության նվազեցման վրա կախն չէ: Հաճախորդներին տրվող վարկերի վերլուծության և վարկային ռիսկի համակենտրոնացման մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է 9-րդ ծանոթագրությունում:

դ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է տոկոսադրույքի և բաժնային ֆինանսական գործիքների քաջ դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ե) Հաշիվներ և պարտավորություններ, ճանապարհորդության ծախսերի վերականգնում

Հազար ՀՀ դրամ 2020թ.

Ակտիվներ	Մինչև մեկ ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5տարուց ավելի	Ժամկետ անց	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,420	-	-	-	-	-	-	2,420
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,170	13,219	91,617	914,341	261,352	136,244	-	1,416,943
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	19,454	19,454
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	-	2,333	2,333
Այլ ակտիվներ	-	-	8,688	-	-	-	-	8,690
Ընդամենը ակտիվներ	4,590	13,219	100,305	914,341	261,352	136,244	21,787	1,451,840
Պարտավորություններ								
Ներդրված վարկեր և փոխառություններ	6,269	32,571	57,870	97,749	708,014	-	138,675	1,041,148
Վարձակալության գծով պարտավորություն	2,054	478	5,186	9,711	2,555	-	-	19,984
Նախադարձի գծով պարտավորություն	-	-	9,604	-	-	-	-	9,604
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	8,993	-	-	-	23,211
Ընդամենը պարտավորություններ	8,323	33,049	72,660	116,453	710,569	-	152,893	1,093,947
Զուտ դիջիթ								

Հազար ՀՀ դրամ 2019թ.

Ակտիվներ	Մինչև մեկ ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5տարուց ավելի	Ժամկետանց	Անժամկետ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	2,202	-	-	-	-	-	-	2,202
Հաճախորդներին տրված վարկեր	20,199	39,049	220,572	499,459	46,613	17,433	-	843,725
Հիմնական միջոցներ	-	-	-	-	-	-	21,490	21,490
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	-	-	-	-	-	5,724	5,724
Այլ ակտիվներ	-	1,686	-	-	-	-	-	1,686
Ընդամենը ակտիվներ	22,401	40,735	220,972	499,459	46,613	17,433	27,214	874,827
Պարտավորություններ								
Ներդրված վարկեր և փոխառություններ	128,712	2,177	87,740	49,504	314,726	-	-	582,859
Վարձակալության գծով պարտավորություն	2,955	624	2,650	11,775	3,650	-	-	21,654
Նախադարձի գծով պարտավորություն	-	-	5,318	-	-	-	-	5,318
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	7,494	-	-	-	14,338
Ընդամենը պարտավորություններ	131,667	2,801	95,708	68,773	318,376	-	6,844	624,169
Զուտ դիջիթ	(109,266)	37,934	125,264	430,686	(271,763)	17,433	20,370	250,658

զ) Արտարժույթային զամբյուղ

Արտարժույթային ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում: Ընկերության արտարժույթային ռիսկը հիմնականում առաջանում է ԱՄՆ դոլարով ստացված վարկերի հետ կապված փոխարժեքային փոփոխություններից, ինչի արդյունքում Ընկերությունը կարող է կրել նշանակալի վնասներ: Այս ռիսկն, ըստ էության, Ընկերության կողմից չի կառավարվում՝ հաշվի առնելով դրա կառավարման հետ կապված ծախսերը և նման ռիսկերի կառավարման համար անհրաժեշտ գործիքակազմի օգտակարությունը:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության զուտ ենթարկվածությունը արտարժույթային ռիսկին ներկայացված է ստորև՝

	<u>2020թ.</u> <u>հազար դրամ</u>	<u>2019թ.</u> <u>հազար դրամ</u>
ԱՄՆ դոլար ԱՎՏԻՎՆԵՐ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	988,734	600,209
Ընդամենը ակտիվներ	988,734	600,209
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ		
Ներգրավված փոխառություններ, վարկեր	(636,495)	(322,082)
Ընդամենը պարտավորություններ	(636,495)	(322,082)
Զուտ դիջը	352,239	278,127

2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ֆինանսական շուկայում ձևավորված և Կենտրոնական Բանկի կողմից հայտարարված ԱՄՆ դոլարի հաշվարկային փոխարժեքը կազմել է 522,59 ՀՀ դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի դիմաց, (31.12.2019թ-ի դրությամբ՝ 479,70 ՀՀ դրամ 1 ԱՄՆ դոլարի դիմաց) : Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ՀՀ դրամի նկատմամբ ԱՄՆ դոլարի 10% արժևորման ազդեցությունը ԱՄՆ դոլարով արտահայտված ֆինանսական գործիքների վրա (այլ տվյալների անփոփոխ մնալու դեպքում) կհանգեցնեք տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների ավելացմանը՝ 35,224 հազար դրամի չափով (2019թ.՝ 27,813 հազար դրամի չափով), իսկ 10% արժեզրկման ազդեցությունը՝ տարվա շահույթի (հարկումից հետո) և զուտ ակտիվների նվազմանը՝ նույն չափով:

է) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Կազմակերպությունը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային ծածկան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

ը) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է Ընկերության գործող սեփական միջոցների կառավարումից, ֆինանսական ծախսերից և պարտքային գործիքների հիմնական գումարների մարումներից: Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության՝ ֆինանսական պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում մարելու հետ կապված ռիսկաբեկումների հետ:

Համաձայն Ընկերության քաղաքականության՝ Ընկերությունը պետք է ունենա պարտավորությունների մարման համար բավարար դրամական միջոցներ: Այս առումով այն ծգտում է պահպանել բավարար դրամական միջոցներ (կամ համաձայնեցված միջոցներ), որպեսզի առնվազն 45 օրվա ընթացքում կարողանա մարել սահմանված պարտավորությունները: Ընկերությունը նաև փորձում է նվազեցնել իրացվելիության ռիսկը՝ ներգրավելով հաստատուն տոկոսադրույքով փոխառություններ, վերջիններիս մասին ներկայացվել է «Տոկոսադրույքային ռիսկ» բաժնում:

Ընկերության իրացվելիության ռիսկը կառավարվում է Ընկերության գանձապետական գործառույթի միջոցով: Ցանկացած գործառույթյան համար Ընկերության կողմից նախատեսվում են համապատասխան միջոցներ, որոնց գումարը կախված է

ըյուզնից: Բյուջեն հաստատվում է հորիզոն կողմից՝ այսպիսով հնարավոր դարձնելով դրամական միջոցների գծով Ընկերության կարիքների կանխատեսումը: Երբ գումարը գերազանցում է որոշակի սահմանաչափը, անհրաժեշտ է ստանալ նաև հորիզոնի հաստատումը:

Թ) Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Ընկերության գործունեության անընդհատության սկզբունքը միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրավված և սեփական միջոցների մնացորդների օպտիմալացման ճանապարհով: ՀՀ կենտրոնական բանկը Ընկերության համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, իրզինգային վարկային կազմակերպությունները 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովեն 150,000 հազար ՀՀ դրամ եվազագույն ընդհանուր կապիտալ (2019թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 150,000 հազար ՀՀ դրամ): Հետևյալ աղյուսակը վերլուծում է Ընկերության կապիտալ ռեսուրսները կապիտալի համարժեցության նպատակներով:

	2020թ. հազ. դրամ	2019թ. հազ. դրամ
Ներգրավված վարկեր և փոխառություններ	1,041,148	582,859
Վարձակալության գծով պարտավորություն	19,984	21,654
Հանած դրամական միջոցներ և դրանց համարժեցներ	(2,420)	(2,202)
Զուտ պարտք	1,058,712	602,311
Սեփական կապիտալ	357,845	250,658
Զուտ պարտքի և սեփական կապիտալի հարաբերակցություն (%)	2,96	2,40

19 Պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Իրավական պարտավորություններ

Ընկերությունը տեղյակ չէ կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Ընկերությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չի ունեցել կապիտալ ներդրումների գծով պարտավորություններ (ինչպես նաև՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ):

Ընկերությունը 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ որևէ կողմի պարտավորությունների համար երաշխավորություն չի տրամադրել (նույնը 31.12.2019թ. դրությամբ):

Հարկային օրենսդրության հակասություններ և երկիմաստություններ

ՀՀ հարկային համակարգը ընթրոշվում է հաճախակի փոփոխվող օրենսդրությամբ, որը հաճախ հստակ չէ և տարընթեցումների տեղիք է տալիս: Հարկային հաշվառումը ենթակա է ստուգման և ուսումնասիրման իրավասու մարմինների կողմից, որոնց իրավունք է վերապահված կիրառել սույվեր և սուղանցներ:

Ընկերության ղեկավարությունը հավատացած է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները, հիմք ընդունելով օրենքների պաշտոնական մեկնաբանումները և պարզաբանումները: Այնուամենայնիվ, իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և Ընկերության համար հետևանքները կարող են լինել էական, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

20 Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Հազար ՀՀ դրամ	2020թ.		2019թ.	
	Վարկեր	Տես. կշիռ	Վարկեր	Տես. կշիռ
Գյուղատնտեսություն	760,982	53.63 %	402,352	47.69%
Առևտուր	213,500	15.05 %	143,235	16.98%
Այլ սպառողական վարկեր	131,267	9.25 %	118,201	14.01%
Փոխադրումներ, պահեստային տնտեսություն	151,007	10.64 %	92,795	11.00%
Կեցության և հանրային սննդի կազմակերպում	0		52,682	6.24%
Իրավաբանական և հաշվապահական գործունեություն	2,423	0.17 %	5,844	0.69%
Ծինարարություն և վերանորոգում	3,491	0.25 %	5,069	0.60%

Մշակող արդյունաբերություն	112,174	7.91 %		
Ջրոսաշրջություն	8,543	0.60 %		
Տնտեսության այլ ճյուղեր	35,556	2.50%	23,547	2.79%
Ընդամենը	1,418,943	100.00%	843,725	100.00%

Հազար ՀՀ դրամ

2019թ.

	Վարկ	Վարկ	Տես. կշիռ
Երևան	445,675	293,941	34.84 %
Արմավիր	210,181	151,035	17.90 %
Արարատ	127,785	101,323	12.01 %
Արագածոտն	177,492	87,124	10.33 %
Կոտայք	125,832	63,870	7.57 %
Վայոց Ձոր	130,058	50,124	5.94 %
Գեղարքունիք	89,669	37,814	4.48 %
Սյունիք	67,140	37,112	4.40 %
Լոռի	33,014	10,148	1.20 %
Շիրակ	12,097	7,762	0.92 %
Տավուշ		3,472	0.41 %
Ընդամենը	1,418,943	843,725	100.0%

Ատորն բերվող արդյուսակն ամփոփում է տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ Ընկերության կողմից ձեռքբերված գրավի տեսակների 2020թ.և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

2020թ.

2019թ.

	Հաճախորդների տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Հաճախորդների տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք
Անշարժ գույք	513,211	346,998
Երաշխավորություն	565,045	281,036
Փոխադրանիշոցներ	6,394	6,729
Այլ հիմնական միջոցներ	12,204	550
Չապահովված վարկեր	322,089	208,412
Ընդամենը	1,418,943	843,725

Ատորն բերվող արդյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2020թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համաձայն ՖՀԱՄ 9-ի:

2020թ.

2019թ.

Վարկեր անորոշիզացված արժեքով	2020թ.			2019թ.		
	Համախառն	Պահուստ	Զուտ	Համախառն	Պահուստ	Զուտ
Ժամկետային վարկեր	1,338,861	56,162	1,282,699	846,002	49,694	796,308
Ժամկետանց և արժեզրկված վարկեր						
1-ից 30 օր ժամկետանց	31,669	1,456	30,213	30,183	2,547	27,636

31-ից 60օր ժամկետանց	2,975	505	2,470	6,729	1,260	5,469
60-ից 90 օր ժամկետանց	21,817	2,867	18,950			
91 և ավել ժամկետանց	94,517	10,006	84,611	16,656	2,344	14,312
Ընդամենը	1,489,939	70,996	1,418,943	899,570	55,845	843,725

21 Կապակցված կողմեր

Կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա րաժեծետերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված և նրանց կողմից վերահսկվող այլ անձից և կազմակերպություններ:

Ընկերությունը իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործարքներ կապակցված կողմերի հետ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կապակցված կողմերից ստացվել են փոխառություններ, որը ներկայացված է ծանոթագրություն 14-ում:

Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի հետ

«Հիմնական աշխատողներին տրվող աշխատավարձ» հոդվածում (ծանոթագրություն 7) ներառված ղեկավար անձնակազմի ընդհանուր վարձատրությունը 2020թ. « դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 10,200 հազար ՀՀ դրամ (2019թ՝ 9,860 հազար ՀՀ դրամ):

22 Համադրելի ֆինանսական հաշվետվությունների վերաներկայացում

Ընկերության ղեկավարությունը վերանայել է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության ներկայացման մեթոդը, և ներկայումս այն ներկայացվում է ուղղակի մեթոդով:

«Ազրոյիզինգ ԼՎԿ» ՍՊԸ

Գործադիր տնօրեն

Արամ Մխիթարյան

Գլխավոր հաշվապահ

Մարիամ Գալստյան

